

Úspěšnost dávek mimořádné okamžité pomoci při řešení bytové nouze

Agentura pro sociální začleňování vyhodnotila data Ministerstva práce a sociálních věcí o **poskytování dávek mimořádné okamžité pomoci na úhradu kauce** domácnostem, které se stěhují z ubytoven do standardních bytů. Smyslem poskytnutí dávky je vyřešení bytové nouze, tedy dlouhodobé udržení standardního bydlení.

Data a expertní odhad ukázaly, že dávka Mimořádné okamžité pomoci na úhradu kauce je velmi účinným nástrojem při zajištění bydlení v bytech – více než 80 % jejich příjemců po roce v bytě stále bydlí.

Bezdomovectví a vyloučení z bydlení v mezinárodních definicích zahrnuje osoby žijící bez střechy, bez bytu i ty kdo žijí v nevyhovujícím a nejistém bydlení, tedy například právě obyvatelé ubytoven. Jejich přestěhování do standardních bytů a udržení tohoto bydlení je označováno jako ukončení bezdomovectví. Nevhodné bydlení omezuje možnosti dotčených osob získat a udržet si stabilní pracovní uplatnění, ztěžuje školní úspěšnost dětí a následně snižuje celoživotní výdělky.

Bytovou nouzi lze řešit za využití řady nástrojů, například podporou výstavby sociálních bytů, investičními dotacemi EU, sociální prací, nebo například využitím dávky mimořádné okamžité pomoci k uhrazení kauce při nastěhování do standardního bydlení. Poskytnutí dávky ve výši maximálně dvou měsíčních nájmu (bez služeb), tj. zhruba 10 – 20 tis. Kč pro domácnost, je proto relativně levným nástrojem.

Co je dávka mimořádné okamžité pomoci, a jak jí lze využít při řešení bytové nouze?

Mimořádná okamžitá pomoc (MOP) patří mezi dávky pomoci v hmotné nouzi. Není nároková, to znamená, že ji Úřad práce může, ale nemusí poskytnout. Poskytnutí dávky závisí na zhodnocení celkové sociální, příjmové a majetkové situace žadatele. Dávka je poskytována jednorázově, a to až do výše skutečného výdaje, ovšem s důrazem na pořizování předmětů a služeb s nejnižší možnou ekonomickou náročností poskytovaných běžně na trhu.

Uhrazení jistoty/kauce dávkou MOP umožňuje chudým domácnostem vstup do standardního bydlení, protože právě uhrazení kauce pronajímateli je pro mnoho domácností významnou bariérou pro získání běžného bydlení. **Úhrada kauce je většinou mimo finanční možnosti domácností v hmotné nouzi.** Kauce jsou standardním požadavkem soukromých majitelů, kauce žádá rovněž řada obcí.

Vyhodnocení účinnosti dávek mimořádné okamžité pomoci

Ve zkoumaném případě byla **dávka poskytována domácnostem žijícím na ubytovnách při přechodu do standardního bytu v soukromém nájemním sektoru.**

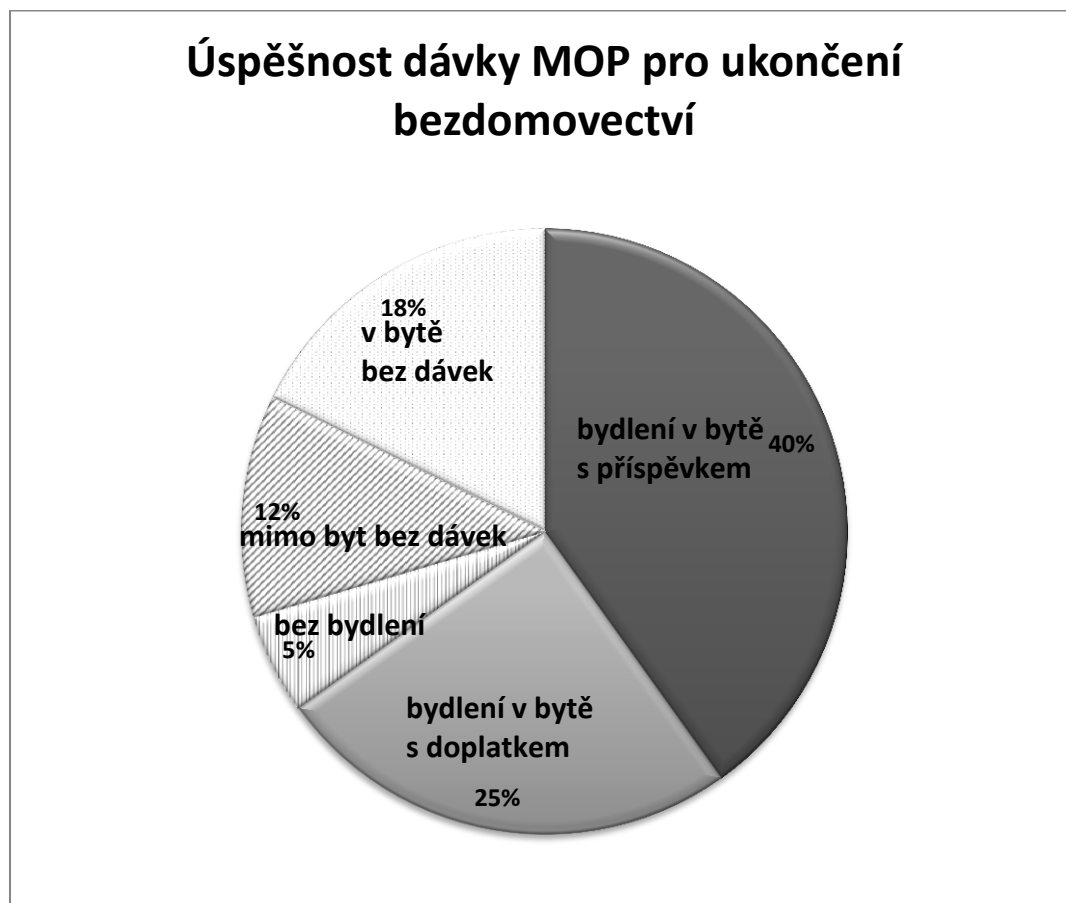
Agentura pro sociální začleňování se věnovala situaci 768 domácností, které se snažily o návrat do režimu standardního bydlení a využily tuto jednorázovou dávku k úhradě kauce od ledna 2016 do května 2017. Situace domácnosti po 12 měsících od získání dávky MOP (tj. mezi lednem 2017 a

květnem 2018) byla zjišťována na základě toho, zda domácnost příjemce dávky MOP pobírá příspěvek na bydlení nebo doplatek na bydlení. Situace domácností, které po 12 měsících žádné dávky na bydlení nepobírají, byla vyhodnocena expertním odhadem na základě znalosti důvodů pro ukončení evidence na úřadu práce.

Standardním indikátorem úspěšnosti programů ukončování bytové nouze je podíl příjemců dávky, kteří si bydlení udrží po dobu 12 měsíců. **Mezinárodně uznávaná hranice pro úspěšné programy představuje 80%**, nejúspěšnější programy mají úspěšnost okolo 95 %.

Zjištěné výsledky jsou následující: **Celková úspěšnost udržení si bydlení v bytech činila 83 %**. 65 % zkoumaných osob pobírá dávku na bydlení, 18 % nepobírá žádnou dávku na bydlení. Mimo byt s dávkami, či bez dávek pobývá 17 % příjemců dávky.

Bytová situace příjemců dávky MOP po 12 měsících – expertní odhad

Zdroj: Vlastní zpracování ASZ